

**Financiële en praktische ondersteuning bij
de aanleg en het onderhoud van kleine landschapselementen
door particulieren en/of landbouwers**

Meer info bij

Emma Denorme (Emma.Denorme@vbv.be; 09 264 90 58)

Eliza Romeijn-Peeters (eliza.romeijn-peeters@telenet.be)

Plan Boommarter: samen voor een natuurlijke omgeving

Plan Boommarter wil aan het gebied tussen de Berendries, Lembeekbos en het Hallerbos een meer natuurlijke toets geven. Daarom gaan het Agentschap voor Natuur en Bos van de Vlaamse overheid, stad Halle, Natuurpunt Halle en de Vereniging voor Bos in Vlaanderen de aanwezige groengebieden waar mogelijk met elkaar verbinden. Dit gebeurt voornamelijk door het aanplanten van bosjes, aangepast beheer van graslanden en door de aanleg en het herstel van kleine landschapselementen (KLE's) zoals houtkanten, hagen en bomenrijen langsheen velden, paden en wegen.

Omdat een groot deel van het werkingsgebied van Plan Boommarter wordt ingenomen door tuinen en landbouwgronden, is het uiteindelijke resultaat van dit plan voor een groot deel afhankelijk van de inbreng van de bewoners en landbouwers van het werkingsgebied. Daarom richten wij ons tot u.

Financiële en praktische ondersteuning bij aanleg en onderhoud van KLE's

Kleine landschapselementen hebben hun belang bewezen. Maar de aanleg en het onderhoud van KLE's kost geld en tijd. Nu en dan is er ook nood aan advies. Gelukkig bestaat er heel wat financiële en praktische ondersteuning. We lijsten ze hier even voor u op, zodat u door de bomen opnieuw het bos ziet.

U vindt hier zowel ondersteuning voor particulieren als voor landbouwers, voor de aanleg en onderhoud van KLE's en bossen, de verkoop van uw landbouwgrond, de vergroening van de omgeving van uw woning en/of bedrijf, ... Kortom voor ieder wat wils. Deze folder werd uitgegeven in januari 2011. Maar de meeste vermelde (inschrijvings-)data komen jaarlijks terug.

Voor meer info kan u steeds terecht op info@planboomarter.be of 09/264 90 58 (vraag naar Emma Denorme).

: Ondersteuning voor particulieren

: Ondersteuning voor landbouwers

1. Kleine landschapselementen (hagen, poelen, bomen, ...)

a. Prijs Boommarter

Vervang die versleten omheining door een haag, herstel die oude rij knotwilgen of verras de jury met een originele begroening van een deel van uw stuk grond en ding mee naar de Prijs Boommarter die wordt uitgereikt door de stad Halle. U maakt kans op een geldsom van € 200. Ook kleine aanplantingen komen in aanmerking. De deelnemingsformulieren moeten ingediend worden voor 15 februari 2011 bij de milieudienst. De nodige formulieren zijn te vinden op www.Halle.be (zie Milieu & Natuur < Subsidie) of kunt u aanvragen bij de milieueambtenaar van de stad Halle op 02 363 25 15.

b. Hagen: Behaag (H)alle kanten

De stedelijke milieuraad van Halle organiseert ook dit jaar een haagplantactie. Deze actie biedt de kans om tegen uiterst aantrekkelijke voorwaarden streekeigen haagplantjes aan te kopen. De bestelformulieren moeten ingediend zijn voor 11 november 2011 bij de milieudienst Halle. De nodige formulieren zijn te vinden op www.Halle.be (zie Milieu & Natuur < Subsidie) of kunt u aanvragen bij de milieueambtenaar van de stad Halle op 02 363 25 15.

c. Hagen, houtkanten, bomenrijen, knot- en fruitbomen

Naast de Behaag (H)alle kanten actie van het gemeentebestuur heeft u, op bepaalde voorwaarden, recht op een subsidie van het stadsbestuur voor de aanleg van een haag, houtkant of bomenrij, of het onderhoud ervan. De voorwaarden en andere informatie vindt u op www.Halle.be (zie Milieu & Natuur < Subsidie) of kunt u aanvragen bij de milieueambtenaar van de stad Halle op 02 363 25 15.

Het Regionaal Landschap schreef bovendien een handleiding voor zij die knotwilgen, of andere knotbomen, of hagen willen planten of onderhouden. U kunt de brochures vinden op www.RLZZZ.be (zie < samen aan de slag < doe-het-zelf) of aanvragen op het nummer 02 452 60 45.

Landbouwers die een haag, een heg of een houtkant aanleggen en onderhouden kunnen de beheersovereenkomst 'Aanplanten en onderhouden van houtige kleine landschapselementen/aanleggen en onderhouden van poelen' afsluiten (meer info zie 5c).

d. Poelen

Een poel is geen vijver. Een poel wordt door de mens gegraven, maar er wordt niets aangeplant, niets uitgezet. Al het leven komt vanzelf. Het water blijft erin staan omdat de grondwaterstand er van nature hoog genoeg is. Denkt u dat uw tuin of weide in aanmerking komt voor de aanleg van een poel? Of heeft uw poel een onderhoudsbeurt nodig? Dan zal de subsidie van de stad Halle u een financieel duwtje in de rug geven. De nodige formulieren zijn te vinden op www.Halle.be (zie Milieu & Natuur < Subsidie) of kunt u aanvragen bij de milieuableider van de stad Halle op 02 363 25 15.

Praktische tips voor de aanleg en het onderhoud van poelen vindt u in een brochure van het Regionaal Landschap (www.RLZZZ.be < samen aan de slag < doe-het-zelf).

Landbouwers die een poel onderhouden kunnen de beheersovereenkomst 'Aanplanten en onderhouden van houtige kleine landschapselementen/aanleggen en onderhouden van poelen' afsluiten (meer info zie 5c).

e. Hoogstamboomgaarden

Bent u eigenaar van een oude boomgaard? Is die toe aan een restauratiebeurt? Het Regionaal Landschap geeft praktisch advies. Ook indien u een nieuwe hoogstamboomgaard wilt aanleggen kan u voor advies bij hen terecht (www.rlzzz.be of 02/ 356 56 56).

Bovendien voorziet de stad Halle een financiële vergoeding voor het onderhoud en de aanleg van boomgaarden op hoogstam. Zo krijgt u € 12,5 per hoogstamboom die u aanplant. De nodige formulieren zijn te vinden op www.Halle.be (zie Leven < Milieu & Natuur < Natuur < Subsidie) of kunt u aanvragen bij de milieuableider van de stad Halle op 02 363 25 15.

Ook de Nationale Boomgaardenstichting (www.boomgaardenstichting.be) voorziet subsidies voor de aanleg en het onderhoud van een boomgaard op hoogstam. U krijgt er € 4 per aangeplante hoogstam (gedurende vijf jaar). Na vijf jaar of voor bestaande hoogstambomen ontvangt u € 2 per hoogstam voor het onderhoud. U komt pas in aanmerking als het subsidiebedrag minimum € 40 bedraagt (vb. de aanplant van 10 hoogstamboomgaarden). Daarnaast moet u een landbouwnummer aanvragen (hiervoor hoeft u geen landbouwer te zijn). Meer info en de formulieren vindt u op www.boomgaardenstichting.be < subsidies.

2. Vergroening van woningen en bedrijven

a. Halle in 't groen

Ook dit jaar organiseert de stad Halle een bebloemings- en begroeningswedstrijd. Alle stedelijke bebloemingsinitiatieven die gelegen zijn op privaat domein langs de straatzijde komen in aanmerking. Alle deelnemers worden beloond. Deelnemers dienen voor 1 juni 2011 in te schrijven. De nodige formulieren zijn te vinden op www.Halle.be (zie Milieu & Natuur < Subsidie) of kunt u aanvragen bij de groenambtenaar van de stad Halle op 02 363 25 28.

b. Groene daken en gevels

Een groendak of een groene gevel staat niet alleen mooi, maar u kunt er ook een centje mee verdienen. De stad Halle geeft subsidies voor zogenaamde 'extensieve' groendaken met natuurlijke streekeigen planten en voor groen aan de gevel d.m.v. klimplanten. Let wel: de planten die in aanmerking komen voor de subsidie moeten op de lijst van goedgekeurde klimplanten staan. De nodige formulieren zijn te vinden op www.Halle.be (zie Milieu & Natuur < Subsidie) of kunt u aanvragen bij de milieuambtenaar van de stad Halle op 02 363 25 15.

c. Een bloeiend erf: erfbeplanting en landschapsintegratie

Een aantrekkelijk erf en een mooi in het landschap geïntegreerd bedrijf zijn in de eerste plaats een aangename plek voor wie zelf op de boerderij woont, werkt en leeft. Maar ook voor de groeiende groep wandelaars en fietsers is het een beleving om mooie -oude en moderne- boerenerven te ontdekken. Dit project van de provincie Vlaams-Brabant wil land- en tuinbouwers ondersteunen en helpen om te werken aan een aantrekkelijk en mooi in het landschap passend bedrijf. Bloeiend erf maakt samen met de landbouwer een landschapsplan op waardoor het bedrijf beter geïntegreerd wordt in het landschap. Voor meer info kan u terecht op landbouw@vlaamsbrabant.be of 016/26.72.71.

3. Verkoop van gronden voor natuur- en bosuitbreiding

a. Verkoop van gronden

Hebt u een stuk landbouwgrond gelegen binnen het werkingsgebied van Plan Boomarter dat u wilt verkopen? Neem dan contact op met ons. De verkoop van grond aan de Vlaamse overheid heeft tal van voordelen. Het werkingsgebied van Plan Boomarter ligt tussen de Berendries, het Maasdalbos en het Hallerbos en tussen het Hallerbos en het Kluisbos. Op www.planboomarter.be (Projectvoorstelling/visiegebied) ziet u of uw grond al dan niet binnen het werkingsgebied van Plan Boomarter ligt. U kan dit ook navragen bij de via info@planboomarter.be (of 09/264 90 50, vragen naar Eliza Romeijn-Peeters).

4. Bebossing

a. 1 Miljoen Bomen Campagne

Hebt u nog een lapje grond in eigendom dat u graag ziet veranderen in bos? De 1 Miljoen Bomen Campagne kan u met raad, daad en ook geld bijstaan. Bij de aanleg van een nieuw bos kan u tot €2000/ha krijgen, bovenop de bestaande bebossingsubsidies (zowel bebossingsubsidie als subsidie voor bebossing van landbouwgronden). Meer info vindt u op www.1miljoenbomen.be of bij de Vereniging voor Bos in Vlaanderen op het nummer 09/264.90.49 of via Lore.provoost@vbv.be.

b. Subsidies voor de bebossing van landbouwgronden

Uw landbouwgrond bebossen? Als eigenaar of pachter kan u rekenen op drie types subsidies: aanplantingssubsidie, onderhoudssubsidie en subsidie voor inkomenscompensatie vanaf een oppervlakte van 0.5 ha. Meer info hierover vindt u op www.natuurenbos.be (zie Thema's < Bos < Subsidies) of op 02 553 75 14 of via ben.vandoorslaer@lne.vlaanderen.be.

c. Bebossingssubsidies

Wilt u een bos(je) aanplanten op uw stuk grond dat geen landbouwgrond is? En is de oppervlakte minstens 0.5 ha groot? Informeer dan zeker naar de bebossingssubsidies van de Vlaamse overheid. Meer info hierover vindt u op www.natuurenbos.be (zie Thema's < Bos < Subsidies) of op 02 553 75 14 of via tom.neels@lne.vlaanderen.be .

5. Beheer

a. Agro|aanneming

Agro|aanneming heeft een wettelijk kader gecreëerd waarbinnen boeren en tuinders op een gemakkelijke manier een nevenactiviteit kunnen opnemen. Bent u als boer, geïnteresseerd om in dit systeem iets bij te verdienen? Of bent u geïnteresseerd om via dit systeem werken te laten uitvoeren, zoals het scheren van een heg? Voor meer info kan u terecht op info@agroaanneming.be of 016/28.64.64.

b. Subsidies van de stad Halle

Voor het onderhoud van hagen, houtkanten, bomenrijen, knot- en fruitbomen, en poelen heeft u, op bepaalde voorwaarden, recht op een subsidie van het stadsbestuur. Zie voor meer informatie: 1c en 1d en 1e.

c. Beheersovereenkomsten

Als landbouwer kunt u met de Vlaamse Landmaatschappij een beheerovereenkomst sluiten. Een beheerovereenkomst omvat maatregelen en voorschriften die gericht zijn op het behoud of de verbetering van de kwaliteit van het milieu, de natuur of het landschap. Een beheerovereenkomst sluit u voor 5 jaar en sluit u af op vrijwillige basis.

In ruil voor het uitvoeren van de maatregelen krijgt u een vooraf bepaalde vergoeding. Onderstaande pakketten zijn relevant voor de landbouwers met percelen in en om Plan Boomarter. Meer info over beheersovereenkomsten

vindt u op www.vlm.be of via de bedrijfsplanner voor de regio (telefonisch op 0499/99.43.34)

✓ Perceelsranden

Als landbouwer bent u de ideale partner om mee zorg te dragen voor de landschapselementen in uw omgeving. U kunt een steentje bijdragen door een beheerovereenkomst perceelsrandenbeheer te sluiten. Perceelsranden zijn beschermingsstroken langs waardevolle elementen (holle weg, bos of waterloop) waar u onder andere:

- geen bestrijdingsmiddelen en bemesting gebruikt;
- geen grondbewerkingen uitvoert;
- eventueel de maaidatum uitstelt.

Perceelsrandenbeheer is ideaal op delen van percelen die moeilijker te bewerken zijn dan de rest van het perceel. Vanuit bedrijfseconomisch standpunt zijn ze voor u dus minder interessant. Met een beheerovereenkomst ontvangt u voor deze minder rendabele randen toch een vergoeding.

✓ Houtige kleine landschapselementen en poelen

Door een haag, heg, houtkant, houtwal of poel aan te leggen of te onderhouden, creëert u een fraai landschapselement dat tegelijk een grote natuurwaarde heeft en draagt u bij aan het behoud van de typische Vlaamse cultuurlandschappen. Niet alleen krijgt u van de overheid een vergoeding in ruil voor de maatregelen. Een gezonde haag, een natuurlijke poel, een mooie houtkant: u bewijst ermee dat u uw bedrijf op een duurzame manier runt. Schaduwrijke plaatsen voor dieren, minder wind- en bodemerosie, een aantrekkelijk landschap zijn één voor één belangrijke natuurkwaliteiten van uw werkomgeving.

✓ Erosiebestrijding

Als landbouwer hebt u het meeste nut van de maatregelen die u of andere landbouwers nemen om het afstromen van de vruchtbare toplaag van de landbouwpercelen te vermijden (kortweg: erosiebestrijding). U kunt een steentje bijdragen door een beheerovereenkomst erosiebestrijding te sluiten. Daarbij kiest u:

- voor maatregelen die de gevolgen van erosie verzachten, zoals grasbufferstroken, grasgangen, aarden dammen en erosiepoelen;
- voor teelttechnische maatregelen die erosie aanpakken op het volledige perceel, zoals niet-kerende bodembewerking en directe inzaai.

U krijgt van de overheid een vergoeding in ruil voor de maatregelen. Als u maatregelen neemt tegen erosie, voorkomt u dat u zelf opbrengstverliezen lijdt. Bovendien dijt u de overlast in lager gelegen woonkernen in. U voorkomt het verlies van vruchtbare bodem, het dichtslibben en de belasting van waterlopen.

Kleine landschapselementen: goed voor mens en dier

Kleine landschapselementen (KLE's) zijn kleinschalige landschapsstructuren: een bomenrij, een heg, een drinkpoel... Ondanks hun doorgaans beperkte afmetingen hebben KLE's een grote waarde:

- Het zijn 'natuureilandjes' in het cultuurlandschap. Heel wat planten en dieren vinden er een laatste toevluchtsoord. Roofvogels vinden nestgelegenheid en uitkijkmogelijkheid in een hoge boom; bosplanten overleven onder in een dichte heg; libellen en amfibieën planten zich voort in een veedrinkpoel; ... Elk klein landschapselement kan met andere woorden beschouwd worden als een mini-natuurreservaatje.
- Ze doen dienst als natuurlijke verbindingen tussen afzonderlijke natuurgebieden. Lijnvormige kleine landschapselementen, zoals heggen, vormen corridors langswaar dieren en planten zich kunnen verplaatsen van het ene groengebied naar het andere. Zo raken populaties van die soorten niet geïsoleerd van elkaar. Puntvormige kleine landschapselementen zoals poelen of kleine bosjes doen hetzelfde, maar dan als 'stapstenen'.
- Ze bevorderen het ecologisch evenwicht. Ze herbergen diersoorten die plaagsoorten op landbouwgewassen kunnen bestrijden.
- Ze creëren een aangepast microklimaat. Hierdoor kunnen landbouwgewassen beter groeien en vindt het vee een schuilplaats tegen te sterke zon of regen.
- Op hellingen kunnen kleine landschapselementen erosie tegengaan. Waterlopen kunnen door aanplanting van heggen op de oeverzones gebufferd worden tegen aanvoer van meststoffen en beschermd worden tegen oeverafkalving.
- Ze dragen bij tot de schoonheid van landschappen en verhogen de belevingswaarde ervan bij recreanten.
- Als KLE's zich bevinden nabij (of zelfs op het terrein van) scholen, hebben ze een grote natuureducatieve waarde.

